

Motivationsläger för ungdomar i högstadietåldern

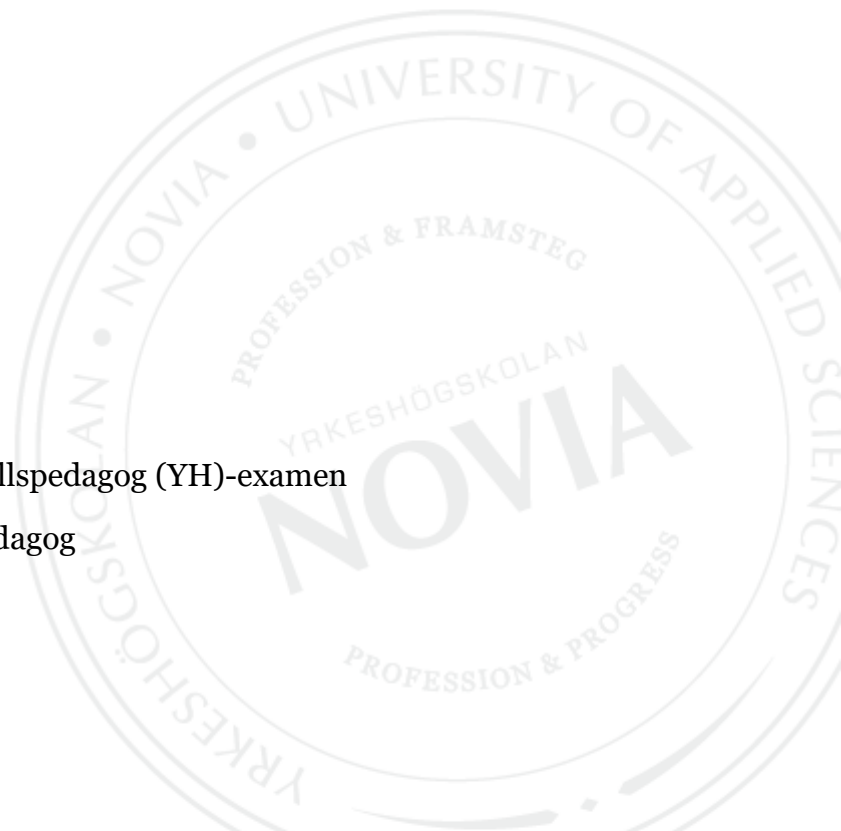
Ett pilotprojekt med lägerverksamhet som koncept

Theo Ekholm

Examensarbete för Samhällspedagog (YH)-examen

Utbildning till samhällspedagog

Åbo 2019



EXAMENSARBETE

Författare: Theo Ekholm

Utbildningsprogram och ort: Utbildningsprogrammet till samhällspedagog, Åbo

Handledare: Peter Edelsköld

Titel: Motivationsläger för ungdomar i högstadieåldern – Läger för att främja motivationen hos elever i årskurs 9

Datum 06.08.2019

Sidantal 27

Bilagor 9

Abstrakt

Stökiga elever har alltid funnits och kommer säkerligen också alltid finnas i klassrummet. För stökiga elever finns det inget recept, ingen ekvation eller någon knapp att trycka på för att de skall koncentrera sig och kunna fokusera. Alla individer är olika och fungerar på olika sätt. Vi behöver hitta metoder som fungerar för alla elever.

Under sommaren 2016 kläcktes idén om att skapa ett läger för ungdomar i högstadieåldern. Ett koncept skapades och Ekenäs högstadieskola och Barnavårdsföreningen r.f. kom med som samarbetspartners.

Syftet med examensarbetet är att ungdomar skall under och av lägret hitta motivation till att själv vilja påverka sin livssituation till det bättre. Ungdomarna skall få förståelse och insikt i att det är de själva som styr över sitt eget liv och påverkar sin framtid. Lägren skall främja ungdomarnas skolgång, motivation och förståelse.

Målet med examensarbetet är att planera, förverkliga och utvärdera läger samt ge projektets samarbetspartners ett nytt främjande koncept.

Examensarbetets produkt är två motivationsläger för ungdomar i årskurs 9 som utfördes på lägerområdet Högsand i Lappvik.

Språk: Svenska

Nyckelord: **Ungdom, pedagogik, inlärningsmiljö, motivation, lägerverksamhet, skola, inlärningssvårigheter, stödåtgärder**

BACHELOR'S THESIS

Author: Theo Ekholm

Degree Program: Degree programme in civil activity and youth services, Novia

University of Applied Science, Turku

Supervisor: Peter Edelsköld

Title:

Date 06.08.2019

Number of pages 27

Appendices 9

Abstract

There have always been unruly pupils in the classroom and they will always continue to exist. For unruly pupils there is no prescription, no equation or button to press to make them concentrate and be able to focus. All individuals are different and work in different ways. Therefore, we need to find methods that work for all students.

In the summer of 2016, the idea of organizing a camp for young people aged 13-16. As a consequence, a concept was created, and Ekenäs High School established a collaboration with the Child Welfare Association.

The aim of this thesis is for young people to find motivation to influence their own life situation for the better. The youngsters will gain an understanding of and get insight into the fact that it is they themselves who rule over their own life and an affect their future. The camps will support the youngsters in finding motivation and understanding, as well as promote their education.

The purpose of this thesis is to plan, realize and evaluate the camps and generate a fostering concept to the collaborators in this project.

The product of this thesis are two motivational camps for the youngsters in grade 9 that were held in the camp area Högsand in Lappvik.

Language: Swedish Keywords: **Youth, pedagogy, learning environment, motivation, camp activities, school, learning disabilities, supporting measures**

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Syfte och mål	2
1.2	Val av metoder.....	3
1.3	Avgränsning.....	4
2	Bakgrund	4
2.1	Samarbetspartners	5
2.1.1	Barnvårdsföreningen r.f.	5
2.1.2	Lägerverksamhet på högsand (BF).....	6
2.1.3	Ekenäs högstadieskola	6
3	Det traditionella klassrummet	7
3.1	Specialundervisning.....	7
3.2	Trestegsstöd.....	8
3.3	För- och nackdelar	9
4	Ungdomar, kriminalitet, konsekvenser och förebyggande	9
4.1	Definitionen ungdom	9
4.2	Pojkar på väg ut i vuxenlivet.....	10
4.3	Brott hos ungdomar	11
4.4	Konsekvenser.....	12
5	Läger och utföranden.....	13
5.1	Första träffen	13
5.2	Planeringen.....	14
5.3	Första lägret – läger 1	15
5.4	Dag 1 -torsdag.....	15
5.5	Dag 2 - fredag.....	17
6	Andra lägret – läger 2	17
6.1	Dag 1 - onsdag.....	18
6.2	Dag 2 - torsdag.....	19
6.3	Dag 3 – fredag	20
7	Kvalitativa metoder inom forskning.....	20

8	Intervju och resultat.....	22
8.1	Livet just nu	22
8.2	Högstadietiden	22
8.3	Reflektion om lägren.....	23
9	Sammanfattning av resultat.....	24
10	Avslutande diskussion	26
	Källförteckning	27

Bilagor

Bilaga 1	Intervju med Jens Mattfolk
Bilaga 2	Vem är du – Frågeformular före lägren
Bilaga 3	Lägerinformation 7.-8.12.2017
Bilaga 4	Schema – Läger 1
Bilaga 5	Lägerinformation 24.-26.1.2018
Bilaga 6	Schema –Läger 2
Bilaga 7	Intervjufrågor – 1 år efter lägren
Bilaga 8	Feedback av hjälpledare R.Lindqvist
Bilaga 9	Feedback av hjälpledare Z.Ekström

1 Inledning

Sitt ner, bete dig, du kan om du vill! De är några fraser jag och många andra har hört otagliga gånger under många år i skolan. Jag kan inte komma ihåg om det nångång hjälpte att en lärare sa något sådant åt mig utan att förklara varför jag inte kunde göra som jag gjorde. ”Du kan om du vill” är kanske den sämsta frasen som någonsin sagts. Varför skulle man inte göra en uppgift om man vet att man kan den? Oftast beror det på att man verkligen inte kan och förstår uppgiften och ännu mindre förstår läraren.

Ett problem som alltid har funnits och kommer förmodligen alltid att finnas är de ”stökiga” eleverna i klassen. De krävande, ouppmärksamma och jobbiga eleverna som förstör för de andra. De här barnen kräver mycket tid och uppmärksamhet under lektionen. Den dåliga stämningen som ofta kan uppstå drabbar lärare, de andra eleverna och föräldrar. Föräldrar till barn som passar in i en vanlig klass har en tendens att ofta blanda sig i och kräver att deras barn, med all rätt, skall få jobba i lugn och ro utan att bli störda av ”de stökiga eleverna”. Detta är ett problem som uppstår mer eller mindre år efter år. Man kan tydligt se att problemen med stökiga elever ofta hör ihop med antalet elever i en klass och skolans resurser. Om klassen innehåller ett stort antal elever finns ofta ”de stökiga eleverna” där. (Läraryrket, 2005).

Det finns otaliga böcker, teorier och fakta om barn med koncentrationssvårigheter, dyslexi och barn som är annorlunda. Min egna teori är att inte finns något bättre sätt att hjälpa ungdomar än att ge livslevande exempel på sådana som har gått igenom samma sak som de gör just nu.

Från tidig ålder söker barn sig till likasinnade lekkamrater och redan där kan den stora snöbollen formas. Från daghem till lågstadiet och vidare söker oftast individer sig till sådana vänkretsar där de passar in och kan känna sig välkomna. Tyvärr finns det många bevis på väldigt otrevliga fall som man i ett tidigt skede kan förutspå vad som komma skall men ”vi” samhället har stått på sidan och sett på utan att ingripa. (Rönngren, 2017). Vi måste bryta den här trenden i ett så tidigt skede som möjligt med hjälp av förebyggande arbete redan i barndomen och tidiga ungdomsåldern.

I dagens samhälle ställer inte bara skolan press på eleverna utan pressen kan även komma från hemmet, vänner och medier etc. Pressen blir även hög då vitsordet från grundskolan spelar roll när man söker in till andra stadiet. (Schraml, 2013).

Att få den hjälp man behöver som en vilsen ungdom kan vara livsviktigt för att inte falla utanför samhällets system efter högstadiet. Vi måste hjälpa och fokusera på dem som har det svårt och är i riskzonen för marginalisering. Vilken hjälp en ungdom egentligen behöver vet man inte förrän man har provat olika möjligheter. Detta examensarbete kan vara startskottet för att hjälpa flera och att flera skulle få hjälp på regelbunden basis.

Examensarbetet är ett pilotprojekt där ett nytt koncept testas. Projektet baserar sig på läger som jag, Theo Ekholm, med hjälp av Kenneth Carlberg (som även har fungerat som min handledare utanför skolan) har utvecklat och utfört under vintern 2017-2018 för. Deltagarna har kontaktats via personalen på Ekenäs högstadieskola och frivilligt valt att delta i lägren. Projektet gjordes för elever i årskurs 9 och det kan upplevas som att hjälpen kommer in aningen sent men om man inte provar eller börjar någonstans kan du inte heller veta vad resultatet blir.

Carlberg arbetar som kurator i västra Nyland och har sett ett behov att hjälpa dagens ungdomar men har inte kunnat sätta fingret på hur man borde hjälpa dem. Behovet för examensarbetet har funnits länge, Ekenäs högstadieskolas rektor, Bob Karlsson, ansåg att ett sådant här projekt är mer än välkommet.

Eleverna som deltog i lägren har själva insett att de behöver hjälp, men de själva eller någon annan vet inte riktigt hurudan hjälp de är i behov av. Eleverna vet att skolgången haltar och att något måste göras för att de skall få en ljusare framtid.

Projektets samarbetspartners Ekenäs högstadieskola och Barnavårdsföreningen r.f. får själva ta beslut om detta är något som får en fortsättning eller inte.

1.1 Syfte och mål

Ungdomarna som deltar i lägren och i hela processen vill vi med hjälp av metoder, uppgifter och inspirationstillfällen skapa en bredare bild om livet just nu. Som den stökiga eleven i klassrummet kan jag med egen erfarenhet berätta att livet kan kännas väldigt surt på många plan fast man bara är i 15 års åldern. Pressen utifrån, i skolan och allt omkring spelar stor roll. Som ungdom kan det finnas en press att du skall prestera men allt du gör känns förgäves.

I pressade situationer är det ofta nyttigt med miljöbyte och att få prata med någon utifrån. I 15 års åldern kan det vara väldigt svårt att fråga efter hjälp och ta emot hjälp. Under ett läger där man utför allt från att sova under samma tak, laga mat tillsammans och ha en vardag

ihop är det lättare att öppna upp sig för varandra och diskutera situationer i ens liv. (Nuori.fi, 2017).

När du kommer bort från det traditionella klassrummet och får jobba med en utomstående kan det vara mycket lättare att börja från noll. Du kan börja jobba från början utan att bli stämplad för vem du har varit och lättare börja jobba med dig själv och dina brister för att utveckla dina bra sidor till dina styrkor.

Som nämndes i inledningen är projektet ett pilotprojekt där ett nytt koncept testas. Syftet med examensarbete är att ungdomarna skall under och av lägren hitta motivation till att själva vilja påverka sin livssituation till det bättre. Ungdomarna skall få förståelse och insikt i att det är de som styr över sitt eget liv och påverkar sin framtid. Lägren skall främja ungdomarnas skolgång, motivation och förståelse. För att ungdomarna skall kunna påverka sin egen situation och sitt liv behöver vi under lägren kartlägga och väcka medvetenhet om hur deras livssituationer och beteenden ser ut idag. De unga skall få förståelse i att förändringen inte händer över en natt utan är ett långtidsarbete. De får med sig motivation samt verktyg för att utföra förändringen. Ungdomarna skall få en bra grund att arbeta med inför nästa skede i deras egna liv.

Målet med examensarbetet är att planera, förverkliga och utvärdera läger samt ge projektets samarbetspartners ett nytt främjande koncept.

1.2 Val av metoder

Examensarbete är ett handlingsbaserat arbete, vilket betyder att det resulterar i en konkret produkt, som i detta fall är två läger. Ett handlingsbaserat examensarbete kräver en rapportdel där tillvägagångssättet redogörs samt vilka val som gjorts under processens gång (Vilkka & Airaksinen, 2003, ss. 51-62). I den teoretiska delen beskrivs och dokumenteras den process som gått igenom för att utföra den praktiska delen, de två lägren i samarbete med Barnavårdsföreningen r.f. och Ekenäs högstadieskola.

Ett handlingsbaserat examensarbete går ut på att uppdragsgivaren ger ett uppdrag åt skribenten som hen skall framställa. Uppdragsgivaren kan i princip vara vem eller vad som helst. I detta fall handlar det om min och Carlbergs idé som framfördes av oss till Barnavårdsföreningen RF som blev examensarbetets uppdrag. I ett examensarbete handlar det i huvudsak om att man skall framställa ett resultat eller en produkt. (Vilkka & Airaksinen, 2003, ss. 51-62). Produkten blir två läger som har skapats från noll.

I ett examensarbete förekommer det flera olika undersökningsmetoder. För att nå det bästa resultat måste skribenten i detta fall, Theo Ekholm, använda sig av metoder som passar situationen bäst och inte den metod som känns lättast eller mest bekväm för hen. Observation och skuggning är exempel på metoder som jag använts i detta examensarbete. En faktor som gör arbetet utmanande är att jag arbetar med tystnadsplikt och har därför inte rätten att delge personliga resultatet från deltagarna i det här examensarbetet.

1.3 Avgränsning

Avgränsningen är en stor del när man bygger upp projekt. Eftersom detta är ett examensarbete på yrkeshögskolenivå måste arbetet uppfylla vissa kriterier men det får inte heller bli för stort och för flummigt. Därför är det viktigt att avgränsa projektet och fokusera på vad man vill ha ut av hela arbetet. För att avgränsningen skall lyckas måste man tänka noggrant igenom vad man vill ha ut av projektet och vilka delar som är de relevanta och mindre relevanta delarna för att hela projektet skall lyckas.

Min vision med hela projektet är att det skall få någon slags fortsättning om det sen är via Barnvårdsförningen r.f., Ekenäs högstadieskola eller någon annan förening eller verksamhet kan jag inte ta ställning till men jag är villig att dela med mig av min erfarenhet av detta projekt. Från idé till verklighet är det en lång väg att gå och den idén man har från början blir sällan verkligheten (Jansson, 2011) .

Eftersom Barnvårdsföreningen r.f. har gett mig ganska fria händer att forma och utföra lägren så har jag själv valt var projektets gränser dras och hur dess uppbyggnad ser ut. Tankarna från början var stora och då hade jag som plan att ha olika enkäter, diskussioner med lärare, kurator och föräldrar samt delta i lektioner för att observera eleverna i skolan. Med närmare eftertanke insåg jag att projektet blir för stort och fokusen måste ligga på att skapa och utforma lägren efter deltagarnas behov, styrkor och deras önskan.

2 Bakgrund

Att utföra ett projekt i samarbete med Barnvårdsföreningen r.f. som inkluderar ungdomar och läger har legat i mitt intresse i flera år. Jag har jobbat flera somrar på Högsand med barnläger. Läger där man spenderar all tid tillsammans är något speciellt. Det är svårt att sätta fingret på vad exakt som gör den där speciella känslan med läger men man blir lite som en familj som lever tillsammans för några dagar. Det har länge legat i mitt intresse att prova

något nytt med lite äldre barn/ ungdomar och när idén föddes för detta projekt kändes det som rätt tid och tillfälle.

Idén föddes sommaren 2016 när jag och min handledare Kenneth Carlberg var ledare på ett barnläger ute på Barnvårdsföreningens lägerområde Högsand och bollade tankar kring lägerverksamhet. Vi konstaterade att det ordnas många läger och aktiviteter för barn i yngre åldrar men att lägerverksamhet och dylikt faller snabbt bort när barnen når upp i högstadieåldern. Högstadieålderna är en väldigt viktig tid i en människas för att få en bra start på det tidiga vuxenlivet.

Både jag och Carlberg kunde konstatera att det tema som barnlägren oftast har inte skulle fungera på samma sätt på ett läger för ungdomar. Syftet med sommarlägren för barn är att de ska ha så roligt som möjligt och få leka, springa och busa med jämnåriga i en den vackra miljön som lägerområdet på Högsand erbjuder.

När vi bollade idéer kom vi snabbt fram till att ett ungdomsläger borde handla om individen själv och att stödja individen in i det tidiga vuxenlivet. Lägre skulle handla om att ta ansvar i vardagen och sköta sig själv från morgon till kväll. Vår idé var att deltagarna själva med ledarnas hjälp styr ihop hur en vardag skall se ut från väckning till läggdags.

Under sommaren 2017 ställde Kenneth Carlberg upp som min ”handledare utanför skolan” för examensarbetet. Vi kontaktade Barnvårdsföreningen och Ekenäs Högstadieskola för att pitcha idén, vilka var snabbt med på noterna. Barnvårdsföreningen kom med som finansiär för projektet och Ekenäs högstadieskola som samarbetspartner.

2.1 Samarbetspartners

Projektets samarbetspartners är Barnvårdsföreningen r.f. och Ekenäs högstadieskola. I kapitel 2.5.1., 2.5.2 och 2.5.3 kan du bekanta dig närmare med verksamheterna.

2.1.1 Barnvårdsföreningen r.f.

Barnvårdsföreningen, BF, är en organisation som grundades 1893 av Anna af Schultén och är därmed Finlands äldsta barnskyddsorganisation. Inom BF arbetar över 120 personer för en bättre barndom och ett barnvänligare samhälle. BF jobbar på både svenska och finska. Som enda Finlandsvenska barnskyddsorganisation är det väldigt viktigt att producera svenskspråkig service till barn och familjer. (Barnvårdsföreningen, 2018).

Föreningens grundades för att:

- Verka för en sund och ändamålsenlig barnvård
- Vårda och fostra värnlösa barn och sörja för yrkesutbildning
- Bistå föräldrarna vid vården och fostran av deras barn
- Främja undervisning i barnvård och fostran

Till BF hör Barnhem, flera daghem och eftisar i huvudstadsregionen. Utöver de ovannämnda verksamheterna jobbar BF med att stöda familjer som genomgår skilsmässor eller neuropsykiska problem. Sist men inte minst har BF ett fantastiskt kurscenter Högsand som ligger i Hangö där det ordnas familjekurser, sommarläger samt hyrs ut till andra föreningar och organisationer. (Barnvårdsföreningen, 2018).

2.1.2 Lägerverksamhet på högsand (BF)

Högsand är näst intill en perfekt miljö för att ordna läger och andra evenemang. På Högsand finns det mesta för att göra ett perfekt läger. Kurscentret erbjuder bland annat simbassäng, bollhall, pysselrum, biljard, bordtennis, klätterställningar och sandstrand.

På kurscentret ordnas varje sommar flera läger för olika grupper. Det ordnas läger som boll&bus-, action-, konstläger och läger för barn med specialbehov. Alla dessa läger har erfarna ledare som tar hand om barnen. Under lägren deltar ca 13-18 barn och ca 4 st ledare beroende på barnens behov. Deltagarna och ledarna sover i hus som rymmer upp till 25 personer. Husen på lägergården är utrustade med vardagsrum, duschar, wc och kök. Under lägren äter oftast deltagarna i den stora matsalen som har anställd kökspersonal och rymmer upp till 100 personer.

2.1.3 Ekenäs högstadieskola

Ekenäs högstadieskola, Ekenäs högstadieskola är en skola på ca 300 elever från åk 7-9. Skolan är belägen i centrala Ekenäs. Skolan vill ge eleverna de bästa förutsättningarna för inläring genom att betona etik, kreativitet och social kompetens.

Fredagen den 6 oktober 2017 åkte jag tillsammans med Carlberg till Ekenäs för att framföra vår idé för skolans rektor Bob Karlsson. Tanken med mötet var att marknadsföra vår idé om läger för pojkar som är i behov av extra stöd och motivation. Karlsson hakade på idén och

därav blev Ekenäs högstadieskola projektets samarbetskola. Inom en månad hade personalen på skolan diskuterat projektet med några elever som de ansåg att projektet skulle gynna och eleverna var villiga att delta.

3 Det traditionella klassrummet

Det traditionella klassrummet ses oftast som fyra väggar, där pulpeterna står på rad och elevernas fokus skall vara på läraren. En forskning under 1980-talet visar att vissa har lättare att lära sig i det traditionella klassrummet medan det inte passar alla. (Mohlin & Andersson, 2010, s. 18). Stenstrand anser att det traditionella klassrummet är olämpligt för inlärningsprocessen eftersom det förhindrar samarbete, delaktighet och interaktivitet. (Stenstrand, 1994, s. 54).

Elever med exempelvis ADHD eller dyslexi har generellt svårt att sitta stilla och koncentrera sig i längre perioder och att följa det traditionella klassrummets schema. Eleverna kan ha svårigheter med att uppfatta och förstå lärarens frågor och förklaringar, vilket gör att eleven känner sig lätt misslyckad. (Michelsson, Saresma, Valkama, & Virtanen, 2000, ss. 31, 39-40).

I skolan kan det vara jobbigt att byta sin roll om du fått stämpeln som jokern eller den som oftast ställer till det. Alla barn och ungdomar har sin roll i klassrummet och förväntas mer eller mindre leva upp till den. Rollen har du blivit tilldelad för dina handlingar under årens lopp. Att ändra på något vad som förväntas av dig kan vara väldigt svårt. (Goffman, 2000).

Deltagarna på lägret anser att det traditionella klassrummet inte är optimalt för dem. Deltagarna skulle gärna jobba i mindre grupper och så att de själva får välja en bekvämställning för sitt arbete.

Specialundervisning kan byggas på olika sätt i olika skolor men ofta är det att man går bort från det traditionella klassrummet och jobbar i mindre grupper på ett lite mer avslappnande vis. Vi kommer i nästa kapitel gå närmare in på det. Lägren som har utförts med elever från åk 9 kan ses som en specialundervisning finansierat av Barnavårdsföreningen r.f.

3.1 Specialundervisning

Elever har rätt till särskilt stöd till den mån eleven behöver. Särskilt stöd består enligt lagen om den grundläggande utbildningen av specialundervisning och övrigt stöd som eleven är i

behov av. Om en elev är berättigad specialundervisning skall en individuell plan göras upp och följas. (Utbildningsstyrelsen, 2013). Målet med specialundervisning är att främja elevens lärande i skolan och integrera alla som har möjlighet att delta i en vanlig klass.

Specialundervisning i grundskolan anordnas för elever med handikapp, sjukdom, utvecklingsfördröjning, störning i känslolivet eller någon liknande begränsning. Specialundervisning ordnades förut i specialklasser medan man idag försöker integrera så många som möjligt i den vanliga klassen. (Statistikcentralen, 2019).

Till specialundervisning hör också specialundervisning på deltid. En elev kan på sidan om de vanliga studierna få specialundervisning deltid p.g.a svårigheter i inläring och skolgång. (Statistikcentralen, 2019).

I läroplanen tas det upp att specialundervisning kan byggas upp med hjälp av trestegstödet. Trestegstödet innebär behandlas i följande delkapitel (kapitel 3.3.).

3.2 Trestegsstöd

Stöden i de finländska skolorna kan indelas i tre olika stödformer, *allmänt, intensifierat, och särskilt stöd*. *Allmänt stöd* innebär uppdelning av läroämnena, stödundervisning och partiell specialundervisning. Det kan också innebära elevhandledning, stöd för elevvård och användning av hjälpmedel. *Intensifierat stöd* innebär att eleven är i behov av regelbundet stöd eller flera olika stödformer. (Koivula, 2013). Om det allmänna stödet inte är tillräckligt lägger man in intensifierat stöd och om det inte räcker till provar man men särskilt stöd. *Särskilt stöd* i grundskolan är en del av specialundervisningen. Särskilt stöd ges en elev efter ett skriftligt beslut. Särskilt stöd ges till elever som inte uppnår lärande och utveckling med andra stödåtgärder. Särskilt stöd består av specialundervisning, annat stöd och anordnas antingen med allmän eller förlängd läroplikt. (Statistikcentralen, 2019).

Läroplikten upphör vanligtvis när grundskolan är avklarad och godkänd (nio år), eller när det har gått 10 år sedan läroplikten började. I undantagsfall t.ex. sjukdom, handikapp eller något dylikt kan läroplikten vara 11 år (Statistikcentralen, 2019).

I Finland har vi också en tionde klass. Tionde klassen är sedd som ett extra år för de som vill höja betygen eller upplever att de inte är riktigt klara för nästa stadiet i studierna. Tionde klassen är också gjord för elever som är i behov av särskilt stöd och förlängd läroplikt. (Statistikcentralen, 2019).

3.3 För- och nackdelar

Jens Mattfolk som är före detta lärare och arbetar nu som ombudsman på finlandssvenska lärarförbundet berättar i en intervju att tanken bakom trestegsstödet med allmänt, intensifierat och särskilt stöd är att flera elever skall kunna integreras i de vanliga klasserna. Förut jobbade man med fler specialklasser där elever med behov av stöd blev placerade. För varje elev som blev placerad i en specialklass fick skolan öronmärkta pengar från staten som skulle satsas på den elev det gällde. (Jens Mattfolk FSL).

Idag har de öronmärkta pengarna i princip försvunnit, då eleverna i specialklasserna skall integreras i de vanliga klasserna finns det lite resurser. Problemet som i vissa fall uppstår är att eleven som behöver stöd skall få samma stöd i ett klassrum med 20 elever som den tidigare har fått i ett klassrum med ca 5 elever. (Jens Mattfolk FSL).

Läraren upplever ofta att hen varken hinner ge de "vanliga" eleverna eller de elever med särskilda stödbehov undervisning och stöd. Detta blir mer arbete för läraren, inte enbart i klassrummet, utan också med dokumentationen som görs för elever som är i behov av extra stödundervisning. (Jens Mattfolk FSL).

Specialundervisningen kan upplevas bristfällig. Deltagarna i projektet påpekade flera gånger att de inte har fått det stöd som de ansett att de själva varit i behov av under sina högstadiår. Deltagarna hade flera gånger under sin grundskoletid begärt att bli flyttade till en specialklass i vissa ämnen utan utredning och resultat.

Alla skolor i Finland jobbar med tre stegs stödet och den är skriven i lagen. Hur skolorna i praktiken gör och tillämpar programmet skiljer sig lite från skola till skola. Resurser och pengar är de största faktorerna för hur bra integreringen av elever går i vanliga klasser. (Jens Mattfolk FSL). Se bilaga 1

4 Ungdomar, kriminalitet, konsekvenser och förebyggande

I det här kapitlet behandlas definitionen av begreppet ungdom, pojkar på väg ut i vuxenlivet, kriminalitet bland unga, konsekvenser och förebyggande arbete.

4.1 Definitionen ungdom

Det kan vara svårt att definiera begreppet ungdom och att definiera vem som är en ungdom. Enligt Estrada och Flyghed är begreppet ungdomar svårt att definiera eftersom det inte är

direkt givet. Ungdomsperioden är en livsfas mellan barn och vuxenhet som man inte direkt kan koppla till vilken ålder någon är. Ungdomstiden är också den tid där individen går igenom en hel del biologiska förändringar och den tidiga puberteten. I Norden brukar den tiden vara vid 13-14 års ålder. En annan definition på begreppet ungdom är adolescensen, tiden för hela puberteten, då en ungdom börjar utveckla de känslomässiga och psykologiska sidorna. Åldern för detta brukar räknas med från 11-20 års ålder. (Estrada & Flyghed, 2017, s. 15).

Så när är ungdomstiden slut? I dagläget studerar vi längre än förut och vi börjar försörja oss själva generellt sett först vid 20-25 års ålder.

Om man ser på lagstiftningen och i vilka åldrar det händer saker i finländska individers liv så ser det ut på följande sätt: då man uppnår åldern 15 har man rätt att ta moped- och traktorkörkort och man får köra en motorbåt med över 20 hästkrafter. Som 15 åring kan man också bli dömd för brott på lindrigare skala. Ifall man har utfört sin läroplikt som 15 åringar har man rätt att ta emot ett heltidsarbete. Då man uppnår åldern 16 har man rätt att ta motorcykelkörkort samt rösta i församlingens val. Individen är även "byxmyndiga" vid 16 års ålder vilket betyder att hen då har sexuell självbestämmanderätt. Vid en ålder av 17 år upphör barnbidraget och läroplikten upphör tillika som studiestöd inleds. Den dagen individen fyller 18 år är hen normaltvis förklarad myndig, vilket betyder att hen ansvarar för sitt eget liv och beteenden samt har rätt att inta alkohol. Enligt lagstiftningen är en ungdom en person som inte fyllt 29 år och har rätt till ungdomstjänster såsom exempelvis uppsökande ungdomsarbete (1285/2016 kap 1 § 3) (Finlex, 2016).

Så visst är det svårt att enbart utgå från en individs ålder om hen räknas eller räknar sig som ungdom eller inte. Om ett barn är 12 år så får ingen byta barnets namn utan lov. Så kanske en individs ungdomstid kan räknas ha börjat efter att personen fyllt 11 eller 12 år och avslutas efter att hen fyllt 20 år. När jag tänker på begreppet ungdom kopplar jag det naturligt till högstadiet, att en ungdom är en person i ungefär åldern 13-16 år. Personligen anser jag att vid 16-18 börjar det tidiga vuxenlivet.

4.2 Pojkar påväg ut i vuxenlivet

Barnskyddet i Finland är i stor kris och har varit det i flera år. Artikel efter artikel skriver om hur barnskyddet är överbelastat och det som görs är flera utredningar men få åtgärder. Socialarbetare i dagläget har över 60 klienter per man att sköta. (Svenska yle, 2018).

Svenska yle har gjort ett inslag och en undersökning där fem socialarbetare för anonymt dagbok om sina arbetsdagar. Alla fem socialarbetare stöter på samma fenomen under deras arbetsvecka som de dokumenterar. För unga män som ”har gått vilse” i sina liv och marginaliserats som sjuttonåringar är droger, våld och brottslighet en del av deras liv. (Svenska yle, 2018).

Dessa unga män är oftast nivå 5 på en skala 1-5 (1-mycket lätt, -5 mycket svårt). Det är oerhört svårt att få in de unga männen på en barnskyddsanstalt. Platserna är fulla eller så finns det inte resurser att ta emot unga män med flera stora problem. De unga männen vill sällan heller ha någon hjälp. Om de blir omhändertagna händer det sig ofta att de rymmer från anstalten och hamnar på gatan. Ett problem som tär på socialarbetaren är att pojkarna är 17 år. De har bara några månader kvar tills de är myndiga och tillika upphör omhändertagningen. Efter att de har fyllt 18 år får ungdomarna endast hjälp om de själva är villiga att ta emot hjälp och söker hjälpen på egen hand. (Svenska yle, 2018).

Tuomas Kurttila, Barnombudsman har reagerat kraftigt på dessa historier. Han säger att de inte behöver flera utredningar utan att de behöver beslut. Kurttila beskriver situationen som att *”huset är sönder och det går inte att bygga flera våningar utan det skall byggas på nytt för att få valuta för pengarna”*. (Svenska yle, 2018).

I den tusen sidor långa statsbudgeten för år 2018 så nämns inte ordet *placerade barn*. Det är ett bevis på att barnskyddet är bortglömt säger Kurttila. Socialarbetarna har över 60 klienter per man och det kan väl vem som helst konstatera att är för mycket. (Svenska yle, 2018)

För tillfället går var femte tjugooåriga man i Finland arbetslös och har ingen studieplats (HBL, 2018).

Mina tankar när jag läser artiklarna och socialarbetarnas utredningar är att dessa fall inte kan gå från att unga män utan problem mitt i allt hittar vägen till droger och våld. Problem och unga med behov av mera stöd och hjälp märks redan i tidig ålder. Av min erfarenhet av lägren vet många ungdomar idag redan var problemen ligger men kanske inte alltid får det stöd och den hjälp de behöver. Frågan som blir kvar för mig är att vad är skolans uppgift att göra? Och vems ansvar är det att unga får den hjälp de behöver före det är försent?

4.3 Brotts hos ungdomar

Vid brott som utförs av ungdomar finns det tydliga paralleller mellan hemförhållanden och brott. Ungdomar som under sin uppväxt varit med om skilsmässor, slitningar i familjen,

föräldrar med hälsoproblem, ekonomiska svårigheter och inte fått hjälp och stöd i till exempel hemuppgifter av föräldrar begår enligt statistik oftare brott i sin ungdom än de som inte har varit utsatta för de ovannämnda problemen. Fångar som har svarat på frågan om de fick stöd och hjälp hemifrån i skolan har över hälften av fångarna svarat att de aldrig har fått något stöd i läxor eller hemuppgifter av sina föräldrar. Det är över fem gånger så stor andel som normalbefolkningen. (Rådet för brottsförebyggande, 2019).

Under lägret stötte jag på ett återkommande problem när vissa uppgifter skulle göras. Det hände sig att vissa uppgifter blev ogjorda eller ett beteendeproblem uppstod. Jag använder mig sällan av bestraffning som metod om det sker något oväntat utan brukar försöka studera situationen och reflektera över den för att lösa själva problemet i situationen. Ofta i en sådan här situation var det något praktiskt som hände. Det kunde uppstå en liten strejk och jag kunde efter några gånger lägga fingret på vad det var som problemet. Det handlade om outvecklade färdigheter.

När jag kunde sätta fingret på problemet relaterade jag till mig själv i högstadieåldern. Lärare och andra vuxna slängde ofta kommentarer som ”bete dig och gör det här nu, för du kan om du vill”. Om jag skulle kunna uppgiften och förstå vad jag skall göra så skulle jag knappast ställa till problem (Greene, 2008, s. 54).

4.4 Konsekvenser

Ross W. Greene pratar om krävande barn och hur de bemöts av vuxna och vårt samhälle. Greene menar att konsekvenser inte är något bra sätt att hjälpa barn att lösa problem. Det vanligaste sättet att tillrättavisa ett krävande barn är att tala om för barnet att hans beteende inte är okej och föreslå ett annat sätt att uppföra sig. För många barn går detta hem men för mera krävande barn är detta sätt ingen effektiv lösning eftersom man inte lär ut någon utvecklad färdighet eller löser några problem. (Greene, 2008, s. 53).

Vid varje handling kommer automatiska konsekvenser och när vi tänker på stökiga barn och ungdomar så kanske det är de negativa konsekvenserna som dyker upp i våra skallar.

Om vi tar ett exempel där vi säger att Carl har slagit Johan under rasten så är de automatiska konsekvenserna kanske att andra elever blir rädda för Carl och han inte blir den populäraste i skolan eller i klassen. Därpå följer att kanske de andra nekar Carls sällskap, Carl blir inte bjuden på födelsedagskalas o.s.v. Detta betyder att Carl högst antagligen kommer att känna sig utanför.

Dessa automatiska konsekvenser är ofta oundvikliga men de lär inte heller ut några outvecklade färdigheter eller löser några problem. Automatiska konsekvenser eller naturliga konsekvenser som man också kan kalla dem är sällan heller till någon fördel för krävande barn. (Greene, 2008, s. 53)

Efter de naturliga konsekvenserna så har vi ännu vad som är många vuxnas favorit, de ”logiska” konsekvenserna. Vilket betyder att efter att barnet har gjort bort sig, handlat fel och blir oftast bestraffad automatiskt så påkommer ännu vuxnas konsekvenser som kan vara kvarsittning, relegering, husarrest osv. (Greene, 2008, s. 54).

Efter det här så vad har det krävande barnet lärt sig? I mitt eget fall så skulle de kanske vara hur jag nästa gång kan komma undan bestraffningar. Om inte de naturliga konsekvenserna haft någon effekt så har knappast de påhittade konsekvenserna heller det. Här är det viktiga för vuxna att istället för att ha konsekvenser och bestraffningar söka och hitta de utvecklade färdigheterna hos barn och förstå varför de krävande barnen blir krävande.

5 Läger och utföranden

Lägren utfördes i två etapper. Första lägret bestod av en övernattning och det andra lägret av två nätter. Tanken var från början att ha ett läger som räcker i en veckas tid men med lite eftertanke valde jag att dela upp lägret i två delar där den första delen består mera av att lära känna varandra och skapa förtroende och respekt medan den andra delen innehöll mera uppgifter, diskussioner och arbete. Under första lägret hade jag med mig Robert Lindqvist som stödhandledare och under andra lägret fick Zacharias Ekström agera stödhandledare. Båda två anser jag var bra val av stödhandledare då båda har erfarenhet av lägerverksamhet. I projektet bestod deltagarna endast av pojkar.

5.1 Första träffen

Före det första lägret utfördes krävdes det en hel del planering och forskning kring eleverna och metoder som skulle utföras. I ett tidigt skede bestämde jag mig för att personligen träffa deltagarna för att skapa en uppfattning om vem de är.

Under den första träffen som skedde i Ekenäs högstadieskola började vi träffen med att presentera oss själva. Jag för deltagarna hur lägrens uppbyggnad ser ut. Vid detta tillfälle kände jag att det var väldigt viktigt att avvärpa mig själv och försöka få deltagarna att förstå

att lägren görs för dem och för att stöda och motivera dem i deras skolgång och situation just nu.

För att få en bättre uppfattning om deltagarna så delades en enkät/ frågeformulär gällande deras skolgång och livssituation ut. Enkäten använde jag som bas för att välja vilka övningar och metoder som skulle användas under lägren. Se bilaga 2.

Redan vid första träffen fick jag en väldigt bra uppfattning av deltagarna och intrycket av att de var genuint intresserade av lägren. Jag upplever att deltagarna ärligt fyllde i enkäten. Jag höll en 30min presentation om mig själv och om mina egna erfarenheter som liknar deras. Presentationen gav deltagarna förtroende att öppna upp och diskussionerna blev därefter väldigt givande.

Efter första träffen blev jag väldigt motiverad av att jobba med gruppen och det var egentligen då som jag fick den första boosten av att det här kan på riktigt bli någonting bra som deltagarna kan ha nytta av i framtiden.

5.2 Planeringen

Efter första träffen med gruppen så började utformningen av program, övningar och workshops som jag ansåg var relevanta för gruppen. Tack vare enkäten och våra diskussioner från första träffen kunde jag skapa mig en bild av individerna. Utgående från enkäten och diskussionerna konstaterade jag att deltagarna är i lite olika situationer och att skon klämmer på lite olika ställen.

En faktor som gruppen hade gemensamt var att motivationen för skolan inte var allt för hög hos någon av deltagarna.

Jag valde att bygga upp det första lägret så att det var lite mera fritt och lite mindre direkta övningar. Min tanke var att vi ledare och deltagare skall lära känna varandra ordentligt för att få ut de bästa resultaten och känna sig bekväma att jobba med varandra.

Under första lägret valde jag att använda mig mycket av observation och skuggning i många situationer för att få en uppfattning om hur deltagarna ”på riktigt” agerar i olika situationer och på följande läger kunna arbeta med mer utstuderade övningar.

5.3 Första lägret – läger 1

Första lägret, läger 1, bestod av en övernattnig på kurscentret högsand. Vi träffades med gruppen klockan 8 på morgonen i Ekenäs högstadieskola där jag presenterade min medhjälpare och stödhandledare Robert Lindqvist. Lägerdeltagarna hade fått utskickat information om packning och program för dagarna. Se bilaga 3.

5.4 Dag 1 -torsdag

Under den första timmen gick vi igenom gemensamma spelregler, program och matlistan. Det som jag ansåg var viktigast före vi åkte iväg var mina krav på och förväntningar av gruppen. Jag förklarade tydligt att de har frivilligt anmält sig till lägret och att en stor del av lägret består att de skall ta eget ansvar.

Deltagarnas första uppgift var att de som grupp med hjälp av oss handledare skulle fixa en inköpslista med allt vi behöver under lägret så att vi kan tillreda lunch, middag, kvällsmål, morgonmål och lunch. Vid denna uppgift kunde jag se vem som tog ansvar över gruppen, vem som hade erfarenhet av att handla, ekonomi och matlagning. Under den här tidpunkten diskuterade vi även hur viktigt måltider och rätt kost är för att en vardag skall lyckas.

Nästa del av uppgiften var inköp i butiken. Vi handledare hade hjälpt en hel del med hur mycket av varje vara vi behövde handla när vi var fem personer. I butiken kunde jag redan observera många punkter som borde förbättras till följande läger och konstaterade att många saker jag hade tagit förgivet av en 15-16 åring inte kanske var så självklara.

Vid ankomst till Högsand stod inkvartering på schemat. Deltagarna fick själva välja om de vill sova tillsammans eller i olika rum, vilket jag insåg att det är vi ledare som måste besluta detta till följande läger.

Efter inkvarteringen, där deltagarna fick bädda och packa upp, var det dags att sätta igång med tillredningen av lunchen. Vi gick igenom steg för steg hur maten skulle tillredas och delade upp arbetsuppgifter till var och en. Här märkte jag tydligt vem som hade erfarenhet av matlagning och vem som aldrig hade stått i ett kök förut.

Tanken bakom att de skall tillreda och handla sin egen mat var att vissa av deltagarna enligt enkäten var intresserade av att söka till skolor på annan ort där de skulle tvingas bo ensamma och inte ha någon som handlar åt dem eller lagar deras mat.

Under flera tillfällen av matlagningen kunde vi handledare se situationer där man tydligt kunde se outvecklade färdigheter som *Ross W. Greene* skriver om i sin bok *Vilse i skolan*. Vid matlagningen kunde vi se situationer där någon viss deltagare inte ville hjälpa till med matlagningen för att det kunde vara "skit" eller "slött" och började bete sig på ett störande sätt för gruppen. När vi diskuterade situationen kunde det flera gånger handla om att personen i fråga hade fått som uppgift att skära en lök men hen vågade inte be om hjälp och hade ingen aning om hur en lök skulle skäras. (Greene, 2008, s. 54).

Efter maten hölls en workshop där vi presenterade oss för varandra lite på ett djupare plan. Jag ansåg att det var en bra tidpunkt för att lära känna varandra bättre efter att vi hade arbetat några timmar ihop redan. De tidigare timmarna hade gett gruppen en mjukstart inför att tala framför gruppen. Deltagarna skulle på detta viset känna sig mindre nervösa och mer bekväma inför den individuella presentationen.

De fick själva bestämma hur de ville presentera sig själva bara det innehöll något mera än bara muntligt. Jag gav också som parentes att presentationen måste innehålla några saker de själva tycker att de är bra på, vilket visade sig vara väldigt svårt för vissa. Det här var något jag bestämde mig att fokusera på under följande läger.

Varför jag ville ha med en presentationsdel i programmet var för att flera av deltagarna planerade att söka sitt första sommarjobb och då hamnar de antagligen i något tillfälle, endera muntligt eller skriftligt, att presentera sig själva och berätta deras styrkor.

Jag valde också att bygga vidare på presentationerna tills följande läger där vi ska arbeta med deltagarnas individuella CV:n.

Före det var dags för att börja förbereda middagen så hade vi planerat läxor och skoluppgifter. Här var en riskfaktor som jag hade räknat med. Vi hade diskuterat i gruppen att jag inte är någon lärare och att alla behöver ta sitt eget ansvar att läxor blir gjorda under lägret. Syftet med lägret var ändå inte att läxor skulle bli gjorda efter fem timmar på lägret utan att de skulle hitta motivation till att ta sitt ansvar och göra det som krävs för att klara skolan.

Ofta blev det så under våra läxstunder att de förvandlades till öppna diskussioner om skolan i allmänhet och deras skolgång, vilket var en del av min plan. Jag hade räknat med att vi inte skall ha för mycket program och för pressat tidsschema utan vi skall ha tid att diskutera saker som dyker upp. Vi handledare skall då fungera som bollplank för deltagarna när de känner att de vill öppna upp och diskutera allt från bilar, kvinnfolk, slagsmål och annat som intresserar en ungdom.

Dagarna på lägret var uppbyggda så att de skall motsvara en arbetsdag eller en vanlig dag i vardagen. På morgonen hade vi diskuterat att vi inte kommer jobba från morgon till kväll utan vi kommer också spara tid till roliga aktiviteter som hör till våra liv. På kvällen åkte vi iväg till Ekenäs för att gå på bio. Med bion fanns det inte egentligen några flera baktankar än att man också behöver ge tid för nöje och vänner som är en av de viktigaste för att vi skall trivas i vår vardag.

5.5 Dag 2 - fredag

Följande morgon var det gemensam väckning och deltagarna fixade morgonmål tillsammans. Under morgonmålet diskuterade vi filmen vi hade sett under gårdkvällen och gick ytligt igenom dagsplanerna. På schemat stod individuellt arbete, gemensamt spel och utvärdering samt en uppgift deltagarna skulle ta med sig hem och fundera på till nästa läger.

Det som kanske mest chockerade mig var att det kunde vara riktigt svårt för deltagarna att hitta något positivt om sig själva eller nämna något de är bra på. Som uppgift till nästa gång ville jag att deltagarna skulle fundera på vad de är bra på och lägga på minnet när och varför de har fått beröm. Denna uppgift ville jag att deltagarna skulle göra för att få upp ögonen att de verkligen är snälla, ordentliga och värdefulla ungdomar som kanske bara är ute och slirar lite. Se bilaga 4.

6 Andra lägret – läger 2

Andra lägret, läger 2, var uppbyggt ganska lika som det första men nu kände jag att vi kunde gå lite djupare in på vissa uppgifter och jag kände bättre till deltagarna och kunde välja uppgifter som jag anser att deltagarna kan ha nytta av då och i framtiden. Se bilaga 5.

6.1 Dag 1 - onsdag

Dagen började på samma sätt som förra gången, med samlig i Ekenäs högstadieskola, inköp av matvaror och inkvartering. Den här gången gick vi även igenom de gemensamma spelreglerna. Jag hade anmärkt att reglerna behöver vara tydligare och att jag behöver ta en större auktoritet i gruppen.

Redan från morgonen satte vi handledare även en större vikt på deltagarnas brukande av språket. Man kunde observera på det tidigare lägret att ungdomarna använder ett grovt och ovårdat språk i sitt tal. Orsaken till att vi valde sätta en större vikt på språket var för att deltagarna senare under lägret skulle få arbeta med sin CV, jobbsökning och fundera på hur de för sig i en arbetsintervju. Deltagarna tyckte först att de lät löjligt om man inte får använda svärord och funderade mera på vad det är för straff om de svär. Jag demonstrerade hur de låter när de pratar med varandra och fråga deltagarna om de tror att många skulle vilja anställa någon som använder ett sådant språk.

Vi diskuterade hur man måste anpassa sig till olika situationer i livet och förbereda sig för vissa situationer. En övning som vi testade var att improvisera att jag var deras mormor och deltagarna skulle be om bensinpengar till deras mopeder. Den här övningen gav deltagarna en "aha-upplevelse" och förstod vikten av att anpassa sitt språk till olika situationer.

Andra uppgiften som utfördes var personlighetstest för att se vad ett datorsystem säger om dig baserat på svar du klickar i. Den här uppgiften ville jag göra p.g.a att deltagarna skall få en positivare bild av sig själva svart på vitt. Min instinkt säger att ungdomarna inte blir för bortsänkta med beröm varken i skolan eller utanför. Alla människor mår bra av att bli berömda nu som då och det var något vi jobbade med i bakgrunden under hela lägret.

Alla deltagare och handledare fick redan då vi anlände till lägret varsitt A4 papper. På det egna pappret skrev man sitt namn och sedan sina egna styrkor och positiva sidor. Pappren hängdes sedan upp på valfri plats i lägerhuset. Under båda lägerdagarna fick alla deltagarna fritt fylla i varandras papper med saker de ansåg den andra var bra på. Före hemfärd plockade vi ner pappren och gick igenom vilka positiva sidor andra deltagare ser och har skrivit på ditt papper. Denna uppgift har jag själv skapat för att försöka främja en bättre självkänsla.

Under eftermiddagen och kvällen hade vi diskussioner om mobbning, skolan i allmänhet, att vara bortglömd och utanförskap. Vi använde oss av metoden 4 hörn som gör det lättare att få igång en diskussion.

Fyra hörn metoden går ut på det att jag, som ledare, som drar diskussionen och säger påståenden och i varje hörn av rummet står för ett svar.

Exempel: jag känner mig fel behandlad i skolan?

- Hörn 1 = ja
- Hörn 2 = nej
- Hörn 3 = delvis
- Hörn 4 = annat svar

Som avslutning på dagen badade vi bastu och simmade i bassäng. På kvällen när man släpper allt skolarbete och bara hänger som ett gäng kompisar kan man märka att de allra bästa diskussionerna och samtalsämnen kommer upp av sig själv. Deltagarna har redan skapat ett förtroende för oss ledare och jag upplever att de mest givande stunderna är på kvällarna då diskussionerna flyter fritt utan några förväntningar.

6.2 Dag 2 - torsdag

På torsdagen behandlade vi vardagen. Deltagarna hade dagligen problem med att ta sig till skolan och jag kände intresse för att redogöra orsaken till detta samt redogöra hur deras vardag ser ut. Vi diskuterade vart alla dygnets timmar tar vägen, vad som händer under en vanlig dag och kunde konstatera att vissa dagar är ungdomarna aktiva några enstaka timmar under dygnets 24 timmar. Detta jobbade vi vidare med och gick igenom varför vi behöver gå i skola.

Framtiden och mål diskuterades också. Hur och varför vi behöver mål, både långsiktiga och kortsiktiga. Vi gick än en gång igenom att vi behöver utbildning, sommarjobb, jobb, erfarenhet och pengar. Det här hade vi gemensamt kommit fram till i en tidigare uppgift.

Ekonomi kom på tal och vi redogjorde för månatliga utgifter för en 15-17 årig ungdom. Det var väldigt intressant och inspirerande för ungdomarna att göra en slags budget tillsammans med vardagliga kostnader. Ungdomarna kunde snabbt konstatera att om utgifter finns behöver även inkomster finnas.

Under eftermiddagen gjordes läxor igen. Ungdomarna påstod flera gånger att de inte hade några läxor, vilket jag tyckte var lite märkligt eftersom jag hade bett lärarna ge med eleverna

läxor till lägret. Jag vet även av egen erfarenhet att en ungdom väldigt lätt ljuger om mängden läxor de tilldelas för att inte behöva utföra dem.

På kvällen kollade vi på filmen *Coach Carter* som handlar om ett gäng killar i college som spelar korgboll. Killarna kommer från olika förhållanden och vissa har större problem än andra.

6.3 Dag 3 – fredag

Fredagen gick ut på att reflektera över vad vi har gjort och lärt oss under lägren. En viss irritation fanns i luften men också en lite dyster stämning om att det börja lida mot sitt slut. Ungdomarna gav kritik för gårkvällens filmval. Deltagarna upplevde att den var för hårt riktat mot dem. *Tror du Theo att vi ska börja skjuta varandra bara för vi har lite problem i skolan?* – var en av deltagarnas kommentarer.

Sist tog jag upp uppgiften de hade fått från förra lägret. Uppgiften var som tidigare nämnt att de skulle lägga på minnet när någon berömmar dem och när de får positiva kommentarer. Deltagarna uppförde sig som att de aldrig hade hört talas om uppgiften. De hade inget minne av att de skulle göra något sånt. Det var inte något som chockerade mig och jag valde att lämna uppgiften för att gå vidare till de papper vi hängt upp på väggarna. Vi gick igenom pappren med de positiva kommentarerna och man fick skriva ner något på sitt eget papper om man kände för det. Sedan fick alla deltagare läsa upp sitt individuella papper för de resterande. Jag kunde märka en stor skillnad på den första gången deltagarna skulle lyfta upp sig själva och på den här gången. Första gången hade deltagarna varit väldigt tillbakadragna och blyga medan den här gången stod de mycket mer rakryggade och kunde ta åt sig det som stod på pappret. Se bilaga 6.

7 Kvalitativa metoder inom forskning

I tidigare kapitel har jag nämnt att jag kände mig väldigt borttappad under min högstadietid. Min egna erfarenhet har väckt intresse för ämnet i fråga och därav valde jag att bygga mitt examensarbete på det här ämnet.

För uppföljningen av projektet har jag valt att använda mig av intervju som metod. Den intervjuform som har använts bygger på den kvalitativa forskningstraditionen. I det här fallet handlar det om att få en insikt i lägerdeltagarnas liv och en förståelse hur de upplever sin vardag.

Edmund Hussler kom med begreppet ”livsvärlds”. Begreppet har senare använts mycket inom kvalitativ forskning. Inom den kvalitativa forskningsintervjun försöker man få fram intervjupersonernas synpunkter och få fram deras livsvärld före man börjar med den vetenskapliga forskningen. (Dalen, 2004, s. 15)

Ungefär ett år efter lägren möter jag upp deltagarna från lägret för en intervju. På förhand hade jag bara sagt att vi skulle träffas lite för att prata om hur det går för dem. Jag valde att ha mötesplatsen på en pizzeria för att skapa en avslappnad och bekväm miljö för deltagarna. Deltagarna var väldigt öppna och det kändes som det var igår vi senast sågs. Jag hade förberett intervjufrågor som jag kunde ha som stöd, men jag hade nästan ingen nytta av mitt material. Vi öppnade med helt vanligt diskussion om kvinnor, mopeder, fester osv.

Inom specialpedagogiska området finns det ofta forskare som forskar i ett ämne som de själva har en anknytning till, det kan ofta leda till en speciell insikt i ämnet men risken är också att forskaren har en för stark personlig involvering. Egen involvering i forskningsämnet kan påverka projektet positivt, projektet kommer igång snabbare och personerna som skall intervjuas känner att de finns en gemensamhet och känner sig trygga. (Dalen, 2004, s. 16)

Eftersom jag som projektledare och ledare för lägren genast på första mötet med ungdomarna avväpnade mig själv och förklarade att jag själv suttit i deras kläder och inte fått den hjälp jag behövde tror jag att vi direkt hittade något gemensamt och det gjorde att ungdomarna fick ett förtroende för mig. Gemensamma erfarenheter gjorde så att vi snabbt kom igång och kunde arbeta tillsammans och lita på varandra.

Gemensamma anknytningar till ett område som du skall forska i har också sina nackdelar. Det kan hända att forskaren blir för känslomässig och börjar påverka intervjupersonerna. (Dalen, 2004, s. 16)

Nackdelarna med att jag valde Ekenäs högstadium som samarbetspartner och att lägerdeltagarna går i den skolan är att jag själv gått där, har haft samma lärare och att deltagarna och jag har gemensamma bekanta. I vissa diskussioner hade jag svårt att hålla en neutral linje, jag satt på viss fakta i vissa diskussionsämnen som ungdomarna inte visste om och som jag inte heller kunde nämna till den, vilket gjorde att diskussionen kunde kännas oärlig från mitt perspektiv. Fördelarna var däremot att jag lätt kunde relatera till ungdomarnas känslor och därmed skapa förståelse och i de flesta fall se deras behov. Ungdomarna fick också snabbt förtroende för mig då jag berättade min historia.

Tack vare att ungdomarna litar på mig och mer eller mindre ser upp till mig samt att vi har byggt en vänskap så var det väldigt lätt att intervjua personerna. Intervjun blev som en diskussion där de öppnade upp om allt jag var intresserad att veta. Som exempelvis deras livssituation i dagsläget, deras erfarenhet och åsikter om lägren och hur de ser tillbaka på högstadiet nu ett år senare.

Med tillstånd ungdomarna har jag rätt att skriva vad som diskuterades under intervjun. Intervjudeltagarnas rätt till anonymitet respekteras och därmed nämns inga namn.

8 Intervju och resultat

Som tidigare nämnt var det väldigt lätt att få kontakt med deltagarna och få dem att ställa upp till en intervju. Under intervjun diskuterade vi allt från deras situation i högstadiet till deras nuvarande livssituation.

8.1 Livet just nu

De tre ungdomar som deltog i lägren studerar alla på andra stadiet och har hittat en linje de trivs med. På frågan hur de ser på studierna idag svarade de att det är helt annat nu när de får göra något de har valt själv och att de är mycket mer motiverade nu än va de var under högstadietiden.

8.2 Högstadietiden

Ingen av ungdomarna kände sig nöjda med högstadiet och hade ganska aggressiva kommentarer om högstadietiden. Ämnena i högstadiet var inte svåra men de ansåg att deras motivation var på noll och hade ingen lust att satsa på skolan. Deltagarna ansåg att de inte fick den hjälp de skulle ha behövt och inte heller att de själva alltid var så arbetsvilliga. Ungdomarna ansåg ändå att de fick hjälp men inte så mycket de skulle ha behövt och att hjälpen kom för sent. De berättade att de skulle ha behövt hjälp med motivation och borde ha fått verktyg redan i lågstadiet eller när de började på årskurs 7.

Ungdomarna berättade också att de själva inte var några helgon och att det var svårt att ändra sitt sätt att ”bete” sig eller att försöka börja om när de redan var 15 år gamla.

På frågan *Hurudan hjälp de borde ha fått under högstadietiden?* svarade de följande: Byta klass, jobba i mindre grupper, att någon skulle ha lyssnat på dem, de skulle gärna ha jobbat

med någon från t.ex. utsidan av skolan för att få upp motivationen, lägren var bra eftersom de kom bort från skolmiljön för en stund. De ansåg också att man inte heller behöver vara kärnfysiker för att räkna ut att ingen av dem skulle söka till gymnasiet och därför skulle de ha kunnat få en mer anpassad undervisning.

8.3 Reflektion om lägren

Ungdomar i åldern 15-17 år kan vara väldigt svåra att läsa av och jag kan erkänna att jag var lite nervös om de alls hade några minnen från lägret och vad vi arbetade med under de dagar vi var på läger. Jag blev väldigt förvånad över vad ungdomarna hade att säga om lägret och hur mycket de kom ihåg.

De rangordnade snabbt vad de ansåg var bäst och sämst under lägren. Utan att desto mera tänka kom det som var lättast först och det som krävdes lite arbete sist. Efter diskussion och lite uppfriskning av minnet berättade ungdomarna vad de tyckte om uppgifterna och workshoparna vi jobbade med. Det bästa med lägret var att de slapp skolmiljön och lektionerna. De nämnde att samarbetsövningar var roligt men att de skulle ha behövt jobba mera på egen hand för att få mera till stånd. De ansåg att de kan ha dåligt inflytande på varandra om de jobbar tillsammans och att om en tappar humöret påverkar det snabbt de andra.

På frågan om de tror att lägren hade någon inverkan på deras dåvarande studier var de lite skeptiska och visste inte riktigt. En av dem berättade att han åtminstone efter lägren började fundera mera på framtiden och har börjat sätta upp mål för sig själv vart han försöker sträva.

Om de tror att de lärde sig något under lägret visste de inte säkert men efter en stund pratade de om vilken mat vi gjorde, vad allting kostade, varifrån pengar kom och hur mycket saker och ting kostar, mål i livet och till och med realistiska mål.

När jag frågade om de precis hörde vad de själva diskuterade konstaterade de alla att åtminstone några tankar hade fastnat under våra läger.

Ungdomarna ansåg att det var väldigt skönt och roligt att komma bort från skolan fast man behövde utföra ”tråkiga” saker på lägret och att det kändes lättare att komma tillbaka efteråt. De kommenterade flera gånger att det borde vara från och med år 7 läger i början av varje termin så att man skulle komma igång med skolarbetet.

När vi diskuterade hur de skulle bygga upp ett läger om de själva fick välja berättade de att i ganska samma stil som vi hade gjort bara att de skulle vara flera läger så att de skulle bli regelbundet, nu gick det för snabbt. Om ungdomarna skulle bestämma skulle det vara mera praktiska övningar och man skulle också arbeta mer individuellt. En av ungdomarna skulle vilja att föräldrarna skulle involveras någon timme så att handledaren, ungdomen och föräldrarna skulle kunna föra en gemensam diskussion. En av deltagarna upplevde att föräldrarna ofta kan ha svårt att förstå sig på dem. Deltagarna ansåg att handledarna skall vara någon utifrån skolan som man kan skämta med men ändå jobba med. Någon som förstår dem och kan relatera till deras situation. Se bilaga 7

9 Sammanfattning av resultat

När jag sammanfattar och reflekterar kring intervjun med ungdomarna ser jag ett mönster i hela arbetet. Det handlar mycket om utanförskap i högstadietiden. Ungdomarna har aldrig riktigt känt sig bekväma, sedda eller hörda under sin tid i högstadiet.

Jag vet inte vilka resurser som har använts och vilken hjälp de har fått utan jag har enbart sett och hört ungdomarnas version. Att ungdomarna ännu åtta månader efter att gått ut högstadiet beskriver högstadietiden med orden: ett helvete, skit och onödigt. Det säger mig att något har gått snett.

För att hitta lösningar måste man först se problemet och förstå sig på var problemet ligger. Vi måste hitta någon som förstår sig på eleverna och som kan ge eleverna den hjälp de behöver. Skolans uppgift är lärandet men för att lärandet skall fungera och att de ska ta till sig kunskap måste de må bra och känna att de klarar skolarbetet.

När det handlar om högstadiet så krävs det en viss självdisciplin. Att arbeta självständigt eller ta ansvar för sitt eget lärande. Det är inte ovanligt att ungdomar glömmer bort prov, tappar bort material, kommer försent eller inte dyker upp alls och missar deadlines eller inlämningsuppgifter.

Ungdomar har kan ha väldigt svårt med att styra sig själva och behöver därför hjälp med att sätta upp realistiska mål och inte endast de långsiktiga. Ungdomar är inte vuxna och man räknar med att områden i hjärnan som förknippas med dessa förmågor färdigutvecklas i en ålder mellan 20-25 (Borg & Carlsson Kendall, 2017).

Borg skriver i sin artikel om utanförskap om fem steg för skolan att bryta utanförskap. Jag tog fast vid punkt 4. Dokumentera mål och tydliga förväntningar.

Planen måste vara möjlig och förstås av eleven och föräldrar. Den kan inte vara något färdigskrivet från en pärm. Planen måste vara konkret och beskriva vad som är viktigt. Varför arbetet skall utföras och vilken hjälp som finns till hands. Målen måste möjliggöras för eleven. Många elever behöver hjälp med att planera sin tid bara. När man skall arbeta med skolan, träna, vänner och andra aktiviteter. (Borg & Carlsson Kendall, 2017)

Från min egen erfarenhet är det här några väldigt viktiga punkter. Under min egen högstadietid blev jag lovad hjälp i vissa ämnen och en egen plan som jag kunde jobba efter. Planen var bra och jag var nöjd med den hjälp jag fick. Problemet som dök upp var att lärare inte var informerad om min studieplan och den hjälp jag var lovad att få fick jag inte. Detta gjorde att jag blev besviken och fortsatte med ett dåligt beteende. Med min dyslexi blev jag lovad att få vissa saker färdigt skrivet till prov så jag inte behövde fokusera på att skriva lika mycket på lektion men det här hände inte. Jag skulle enligt läraren göra så som alla andra.

Som en förvirrad 15 åring tar du inte striden med en lärare vad som är rätt eller fel utan du sväljer och kör ditt eget race och alla förlorar. Eleven, klassen du stör under lektion och sist men inte minst tär du på läraren som försöker hålla en vanlig lektion.

Punkt fem som Borg skriver om är: När planen är gjord måste man hålla fast i den, samordna och utvärdera. Finns det stora svårigheter behöver många personer runt barnet arbeta åt samma håll. (Borg & Carlsson Kendall, 2017).

I min högstadiesituation kommer jag särskilt ihåg ett möte med klassföreståndare, olika lärare och mina föräldrar. Det blev ett enda kaos. Mina föräldrar hade hört min version av skolan och fann sig någorlunda neutralt på mötet. Min gymnastiklärare och historielärare blev de som försvarade mig medan x antal lärare var där och förklarade att det inte fungerade med mig i klassen.

När jag reflekterar över situationen och mötet vet jag inte vad jag skall säga. Någon lärare berättar att jag är bäst i klassen och aldrig sett ett dåligt beteende medan vissa skjuter vilt omkring sig och berättar att de aldrig varit med om något liknande tillika föräldrarna funderar vad som egentligen händer. En lätt förvirrad 15 åring blev knappast mera motiverad att göra gott ifrån sig under de lektionerna där läraren inte vill ha en i klassen.

Känns inte riktigt som att det stämmer in med det Borg skriver att om det finns många vuxna runt barnet är det viktigt att alla drar åt samma håll.

10 Avslutande diskussion

Att ge upp, släppa stafettpippen och bara lämna studierna är något som har legat nära till hands både för mig och lägerdeltagarna under detta examensarbete.

Att motivera ungdomarna till skolgång och ge en bättre bild av sig själv var målet med examensarbetet. Jag anser att jag har uppnått målen till en viss grad men det finns nog en hel del man kunde förbättra med facit i hand. I detta arbete är det ungdomarnas kommentarer, synvinklar och åsikter jag har tagit fasta på. Jag har valt att inte intervjua lärare, rektor, föräldrar och andra personer som har jobbat med ungdomarna p.g.a att examensarbetet skulle ha blivit för stort och flummigt.

En sak jag skulle göra annorlunda i dagens läge är att ha ungdomar i årskurs 7 som målgrupp istället för årskurs 9. Jag skulle även delta i lektionerna för att observera elevernas beteenden.

Deltagarantalet skulle även ha kunnat vara aningen högre eftersom diskussionerna då skulle blivit mer perspektivgivande. Ett deltagarantal på sex anser jag skulle vara en lämplig mängd för ett sådant här läger med två handledare. Då skulle deltagarna kunna arbeta parvis, få bredare diskussioner och ändå få tillräckligt med stöd av handledarna.

Jag är ändå nöjd med mitt arbete och tror att det har hjälpt deltagarna på deras resa mot vuxenlivet. Jag är nöjd med deltagarnas feedback ett år efter lägren och är glad över att vi kom så nära varandra under ändå en så kort tid.

Tack till Ekenäs högstadieskola, Barnavårdsföreningen r.f. och Kenneth Carlberg som gjorde detta projekt möjligt.

Ett stort tack vill jag också rikta till hjälpledarna som ställde upp på lägret och gjorde ett lysande jobb med ungdomarna, Robert Lindqvist och Zacharias Ekström. Se bilaga 8 för deras feedback.

Källförteckning

- Barnavårdsföreningen. (2018). *bvif.fi*. Hämtat från <https://bvif.fi/sv/omoss/> den 15 3 2018
- Borg, A., & Carlsson Kendall, G. (2017). *skolvärlden.se*. Hämtat från <Http://www.skolvärlden.se/artiklar/fem-steg-skolan-att-bryta-utanforskapet> den 1 september 2017
- Dalen, M. (2004). *Intervju som metod*. Oslo: Universitetsförlaget.
- edu, & Raseborg. (2015). *edu.raseborg.fi*. Hämtat från <https://www.edu.raseborg.fi/ekenashogstadieskola/allman-information> den 26 2 2018
- Estrada, F., & Flyghed, J. (2017). *Den svenska ungdomsbrottsligheten* (4:1 uppl.). Lund: Studentlitteratur AB.
- Finlex. (den 21 12 2016). *Finlex - Ungdomslag*. Hämtat från <https://www.finlex.fi/sv/laki/alkup/2016/20161285>.
- Goffman, E. (2000). *Jaget och maskerna -en studie i vardagslivets dramatik*. Stockholm: Prisma.
- Greene, R. W. (2008). *Vilse i skolan hur kan vi hjälpa barn i skolan att hitta rätt*. Stockholm: Cura Bokförlag och Utbildning, Sune Töregård Agency AB.
- HBL. (2018). *hbl.fi*. Hämtat från <https://www.hbl.fi/artikel/pekka-haavisto-klimatforandringen-och-marginalisering-de-storsta-hoten/> den 26 2 2018
- Jansson, I. (2011). *Entreprenörskap - Från idé till verklighet*. Liber AB.
- Koivula, P. (den 29 3 2013). *Kuuloavain.fi - Stöd och lärande för skolgång*. Hämtat från <https://www.kuuloavain.fi/sv/info/dagvard-och-skola/stod-for-larande-och-skolgang/>.
- Läraryrket. (den 25 11 2005). *specialpedagogik.se*. Hämtat från [specialpedagogik.se: https://specialpedagogik.se/hur-hanterar-vi-brakiga-barn/](https://specialpedagogik.se/hur-hanterar-vi-brakiga-barn/)
- Michelsson, K., Saresma, U., Valkama, K., & Virtanen, P. (2000). *ADHD - Diagnostisering, rehabilitering och anpassning*. Vasa: Lärum-förlaget AB.
- Nuori.fi. (den 27 12 2017). *nuori.fi*. Hämtat från nuori: <https://www.nuori.fi/sv/stod-ungdomar/>
- Rådet för brottsförebyggande. (2019). *Rikoksmentorjunta.fi*. Hämtat från <https://rikoksmentorjunta.fi/sv/teorier-om-orsaker-till-brottslighet>
- Rönngren, A. (den 11 04 2017). *mitti.se*. Hämtat från <https://mitti.se/nyheter/sebastian-stakset-ursakt/>

- Schraml, K. (den 13 05 2013). *su*. Hämtat från su.se: <https://www.su.se/om-oss/press-media-nyheter/pressmeddelande-arkiv/var-tredje-16-aring-arkroniskt-stressad-1.134748>
- Statistikcentralen. (den 10 6 2019). *Finlands officiella statistik: För- och grundskoleundervisning*. Hämtat från www.stat.fi: https://www.stat.fi/til/pop/kas_sv.html
- Svenska yle. (2018). *svenska.yle.fi*. Hämtat från <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/02/25/hans-mammas-skrik-hor-jag-annu-i-mina-oron-fem-berattelser-ur-socialarbetares-den-17-3-2018>
- Tabermann, J., & M. H. (2018). *svenska.yle.fi*. Hämtat från <https://svenska.yle.fi/artikel/2018/02/27/graten-i-halsen-och-krav-pa-totalreform-makthavare-reagerar-pa-socialarbetarnas-den-17-3-2018>
- te-tjanster. (u.d.). *www.te-tjanster.fi*. Hämtat från <http://www.te-tjanster.fi/te/sv/arbetsokande/unga/ungdomsgarantin/index.html>
- Utbildningsstyrelsen. (2013). *Lagar och anvisningar* Utbildningsstyrelsen. Hämtat från https://www.oph.fi/lagar_och_anvisningar/anvisningar_och_rekommendationer/grundlaggande_utbildning/information_om_anordnande_av_stod/sarskilt_stod.
- Vilkka, H., & Airaksinen, T. (2003). *Toiminnallinen opinnäytetyö*. Jyväskylä.

Bilaga 1

Intervju med Jens Mattfolk

(Ombudsman på Finlands svenska lärarförbund)

- Vad menas med tre stegs stödet?
- Vilka för och nackdelar ser du i det?
- Vad är bristerna?
- Anser du att det är frågan om resurs och ekonomi brister?

Vem är du?

Frågeförmulär före lägren

1. Vilka intressen har du?
2. Vad gör du på din fritid?
3. Vad skall du göra efter högstadiet?
4. Vet du vilken skola du skall söka till om du tänker studera vidare?
5. Vad ser du fram emot efter högstadiet?
6. Inom vad skulle du behöva/vilja ha stöd med just nu?
7. Finns det något som skrämmer dig efter högstadiet?

Läger på Högsand 7-8.12.2017

Hej!

Vi närmar oss vårt första läger på Högsand. Vi träffas i elevkårsutrymmet i EHS torsdagen 7.12 kl 9:00.

Där går vi igenom det praktiska, regler, bygger upp schema och hur vi kommer jobba de kommande dagarna.

Ta med:

- Hygienartiklar (tandborste, tvål, osv)
- Kläder enligt väder så vi också kan vara ute
- Anteckningsmaterial
- Läxor, dator
- Kelakort

Till föräldrarna:

Under vårt första läger lägger vi fokus på att lära känna varandra och ta ansvar för våra egna uppgifter. Vi kommer fokusera på hur vardagen ser ut och hur den kan se ut.

Eftersom livet också skall vara roligt kommer vi inte enbart att fokusera på skola och hur vi motiverar varandra utan också ha andra roliga aktiviteter.

Om frågor ring Theo 0400699258

Med vänliga hälsningar/Theo Ekholm

Läger 1

- 9:00 Samling i EHS och planering av mat samt inköpslista
- Handla
- Inkvartering vid lägerområdet
- Presentation om lägerdeltagarna och ledare
- Uppgift <http://marshmallowchallenge.com> och diskussion kring ledarskap och teamarbete
- Uteaktivitet
- Lunch
- Diskussion kring skolgången
- *Tre papper metoden* där vi diskuterar drömmar, framtiden, mål och motivation
- Läxor
- Frisbeegolf
- Middag (tortilla)
- Bio
- Kvällsmål

▪ Fredag

- Väckning 7:30
- Morgonmål
- Personliga samtal med Theo
- Feedbacksuppgift om lägret
- Lunch (ugnskorv)
- Städning
- Hemfärd

Läger Högsand 24-26.1 2018

Hej!

Vi närmar oss vårt andra läger. Den här gången består lägret av två nätter och tre dagar. På det här lägret kommer vi fundera och diskutera liknande saker som vi behandlade senast men den här gången ligger fokuset mer på vem vi är och vem vi vill bli. Vi kommer även denna gång ha uppgifter som kräver anteckningsmaterial. Utöver uppgifterna så kommer vi ha olika aktiviteter på Högsand. Vi kommer att ha uteaktiviteter, bollhallen, bastu, bassängen och möjligtvis någon utfärd.

Ta med:

- Simshorts
- Bekväma kläder som ni kan springa med, ute kläder så ni inte fryser och byteskläder ifall ni blir blöta och smutsiga
- Dator
- LÄXOR och andra uppgifter som ni har i skolan! (det är lättare och roligare att göra dem tillsammans och vi hjälper er om de är svåra),
- Anteckningsmaterial
- Hygienartiklar
- Kela kort

Till föräldrarna:

Hej,

Vi kommer att ha vårt andra läger den 24-26.1.2018 på Högsands lägerområde i Lappvik.

Under lägret fokuserar vi på motivation, respekt och hur vi kan hjälpa pojkarna i högstadiet samt vad de vill göra efter högstadiet. Annat som vi kommer att lägga vikt på är rutiner i vardagen. En stor del av lägret består av att ge ansvar till pojkarna. Vi gör upp regler och schema tillsammans samt utför de flesta aktiviteter i grupp. Ungdomarna kommer t.ex att handla själva och tillreda maten med hjälp av oss ledare.

Under lägret kommer vi att sätta mera fokus på oss själva som personer och hur vi bemöter våra medmänniskor och vad som gör att vi mår bra. Vi kommer även fundera över tiden direkt efter högstadiet med sommarjobb osv.

Med vänliga hälsningar, Theo Ekholm

Läger 2

Onsdag

12:00 Samling i högstadiet

12:30 Handla

13:30 Regler, schema, matturer/disken, önskemål

14:15 Workshop: Positiva jag! och genomgång vad som har hänt sen senast vi sågs

15:00 Workshop: Vad motiverar mig? Uppgift: personlighetstest, 16 personligheter

16:00 Matlagning

17:30 Workshop: 4 hörn metoden, frågor kring skolan och diskussion kring mobbning/ bortglömd, Utanförskap

18:00 Innebandy eller annan aktivitet

19:00 Bastu o Bassäng

20:00 kvällsmål

22:30 Tystnad

Torsdag

8:00 Väckning

8:30 Morgonmål

9:30 Workshop: Din vardag

10:30 Workshop: respekt och respektera andra

12:00 Lunch

13:30 Uteaktivitet: Pulkkaåkning

15:30 Läxor eller uppgifter

17:00 Middag

18:00 Workshop: Cv, sommarjobb, vad är ekonomi hur får man pengar?

19:00 Film: coach Carter

21:00 Kvällsmål

22:30 Tystnad

Fredag

7:30 väckning

Bilaga 7

8:00 Morgonmål

9:15 Reflekterar över filmen

10:00 Hur vill du bli bemött av lärare/ föräldrar och andra människor

10:30 Feedback och personliga samtal

11:30 Lunch

13:00 hemfärd

Tiderna var preliminära och flexibla eftersom vi ville ha utrymme för att ge mer tid åt sådana övningar som ledarna och deltagarna ansåg var givande.

Robert Lindqvist, läger 1

Som ledare har jag lärt mig en massa om pojkarna. I en del saker kan jag känna igen mig från när jag själv var i den åldern, men man märker att dessa killar till viss del fungerar lite annorlunda än hur man själv gjorde då. Vad det exakt beror på kan man ju bara spekulera i. Alla har vi olika förutsättningar. Viktigt enligt mig är att någon trygg och respektingivande person finns där för dem som de kan lita på.

Vad var bra? Tanken med lägret var enligt mig mycket bra. Det känns bra att veta att Theo och andra som är verksamma inom branschen verkligen bryr sig om ungdomar och är villiga att hjälpa dem. Då man enligt mig märker ganska tydligt att de behöver hjälp med åtminstone med skolan och kanske till viss mån också på andra plan.

Bra med lägret var att matsalen inte var till förfogande för oss. Syftet var att pojkarna skulle sköta matlagningen och disken själva. Jag tror att dom inte förstod att detta var som "skolning" och samtidigt en programpunkt för dem vilket var bra. Att de gjorde något gemensamt och lärde sig samarbeta var både intressant att följa med och givande för dem. Precis som med spaghettutmaningen som Theo höll som inledande programpunkt för lägret.

Vad kunde varit bättre? Enligt mig kunde man kanske haft mera program för att utveckla/jobba med killarna. Detta är förstås en balansgång med att under lägret också ha tillräckligt med fritid och inkludera mera fritt gemensamt program som brädspel och fresbeegolf som vi gjorde under detta läger. Min åsikt är att då man också inkluderar sådana indirekta programpunkter på schemat så orkar deltagarna koncentrera sig bättre på de programpunkter som verkligen berör det verkliga temat med lägret.

Vad kunde ha gjorts bättre? Som jag redan nämnde i föregående punkt skulle man kunnat haft lite mer program som arbetar med deltagarna, men inte heller för mycket. Det mer fria programmet är minst lika viktigt som det mer temainriktade programmet. Balansgång!

Eventuellt borde man ha mer program förberett i båda kategorierna redan på förhand som man kan slänga in ifall det behövs. Jag tror det kan vara svårt på

Bilaga 9

sådana läger att ha ett tidsschema som man tänker försöka hålla till minsta detalj. Om man exempelvis fått igång en bra diskussion med deltagarna är det enligt mig rent av dumt att avbryta det för att man skall göra något annat. Då anser åtminstone jag att man efter att en programpunkt är avslutad får analysera läget och i så fall plocka bort någon punkt som man kanske tycker är mindre relevant.

En annan idé kunde kanske vara att också försöka styra fritidsaktiviteterna lite så att de indirekt berör deltagarna och knuffar dem i en positiv riktning, som med matlagningen. Det skulle vara mycket bättre än att de ligger och spelar på sina telefoner.

Vad var roligast under lägret? Jag tyckte diskussionerna som jag deltog i var givande och jag upplevde dem som roliga. Tror också bion var kul och uppskattades av killarna då de fick komma bort från lägerområdet lite. "Cruisen" till bion med ledarna verkade uppskattad. Som en av deltagarna nämnde kunde bowling vara ett exempel på en aktivitet utanför lägerområdet till nästa läger.

Hur var ledarna? Som ledare tycker jag vi gjort det bra. Du (Theo) har kört på med dina övningar och hållit ett bra förhållande till deltagarna. Som du sa så när någon av oss pratar så lyssnar deltagarna och jag tycker de respekterat dig speciellt bra. Precis som vi eftersträvade då vi satte upp några korta förhållningsregler vid lägrets början. Vi respekterar varandra.

Jag från min sida har försökt hjälpa och komplettera Theo så gott jag kunnat, vilket jag tycker att jag lyckats med på ett bra sätt.

Zacharias Ekström (läger 2)

Lägret som jag och Theo var ledare på var ett bra koncept för ungdomarna. Det var mycket givande för mig att vara med på detta läger. Pojkarna i åldern 15 - 16 år är ganska borttappade så ett sånt här läger är ett bra tillfälle för dem att säga vad dom tycker och tänker. Mycket tankar går i deras huvud när det handlar om att söka till skolor och hitta sig själv på vägen. Detta läger ger chansen åt dem att berätta deras åsikter och vad deras framtida planer är. När vi aktivt lyssnar på dem så försöker vi vägleda dem att välja rätt väg eller kanske den vägen som passar dem mest. För att vi skall kunna hjälpa dom så kräver det att pojkarna är ärliga med oss om allt som dom berättar, vilket jag skulle våga påstå att pojkarna var. Eftersom vi försökte skapa en trygg miljö för dom att våga och kunna öppna sig om allt de ville berätta.

Det som kunde ha varit bättre är att försöka få alla aktiva på våra workshop timmar. Det kunde lätt bli så att en eller två pojkar prata en hel del medan en inte kanske deltog så aktivt, så att försöka få alla med i diskussionen och inte så att någon bara håller med vad en har sagt utan att man själv säger sin åsikt.

Theo är en mycket kompetent ledare, han hittar snabbt en bra balans mellan att vara strikt och vara rolig. Vilket jag själv tycker att är en viktig sak, man skall kunna bjuda på sig själv och ha humor men att sen när det är workshoppar eller lektion så skall dom förstå att det inte är något lekas eller härjas. Theo fick pojkarna att känna sig trygga i hans omgivning vilket gjorde att de vågade prata om de mesta.

Min uppgift på lägret var mera att ge stöd åt Theo, men jag tyckte själv att jag fick en bra relation till pojkarna under lägret.

Intressant att jobba med pojkar i den här åldern, jag fick ett nytt perspektiv på hur ungdomar i denna ålder tänker. Lära mig hur man får en bra relation till dem, kommunicera med dem och motivera dem att göra saker. Motivation prata vi om och där lärde jag mig en hel del, vet att det finns inre och yttre motivation men vi gick igenom det lite djupare och det var intressant.

Min insats på lägret är lite svårt att säga, jag försökte vara så aktiv som möjligt och hjälpa Theo med det jag kan. Det jag borde ha gjort är att jag skulle ha läst mig in på de olika

Bilaga 11

ämnena vi tog upp på lägret som t.ex. motivation, då skulle jag ha kunnat varit mera aktiv på våra workshops och eventuellt kunna bidra till mera.